

NUJNO POVEČATI TRANSPARENTNOST POSLOVANJA DRŽAVNIH DRUŽB

Pred kratkim je vlada v Državni zbor vložila novelo Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Glavna novost, ki jo prinaša predlog novele, je razširitev zavezancev za dostop do informacij javnega značaja na podjetja v lasti države in lokalnih skupnosti.

Po predlogu zakona naj bi javne postale pogodbe o upravljanju s stvarnim premoženjem, podatki o izdatkih (zlasti sponzorske in donatorske pogodbe) ter podatki o prejemkih in kadrovanju uprave in nadzornega sveta. Izjema so lahko podatki, ki so opredeljeni kot poslovna skrivnost, vendar pa predlog zakona predvideva, da bodo absolutno javni osnovni podatki o sklenjenih pravnih poslih ter izdatkih gospodarskih družb v neposredni ali posredni lasti države in lokalnih skupnosti. Ti podatki so vrsta posla, pogodbeni vrednost in vrednost posameznih izplačil, pogodbeni partnerji ter terminski plan posla.

Pomembno je, da predlog novele zakona novih zavezancev ne obremenjuje z administrativnimi obremenitvami oziroma se le-te zmanjša na minimum, proaktivna objava absolutno javnih podatkov o izdatkih pa bo potekala brez kakršnegakoli obremenjevanja novih zavezancev. Potekala bo namreč centralizirano preko Uprave za javna plačila, in sicer za podjetja v 100 odstotni lasti države in lokalnih skupnosti ter za javna podjetja.

Glavni namen predlagane novele je okrepiti transparentnost poslovanja podjetij v lasti države in lokalnih skupnosti ter s tem povečati odgovornost in gospodarnost njihovega upravljanja. Prav tako želi zakon tudi ustvariti pogoje, v katerih bo kadrovanje v teh družbah postalo bolj transparentno.

Raziskava o kakovosti gospodarskega in poslovnega okolja ter poslovni etiki v Republiki Sloveniji za leto 2012, ki jo je opravila komisija med 583 slovenskimi podjetji, je namreč pokazala, da je padeč konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v veliki meri predvsem posledica sistemske korupcije. Raziskava je tudi pokazala, da je nadzor nad upravami podjetij pretežno neučinkovit. Ta ugotovitev sicer ni osamljena, saj tudi World Competitiveness Yearbook, ki ga izdaja Mednarodni inštitut za razvoj menedžmenta v Lozani, Slovenijo označuje kot neučinkovito na področju nadzora uprav podjetij s strani nadzornih svetov (Slovenija se v letu 2013 uvršča na zadnje mesto).

Podobno je pri svojem delu v preteklosti ugotovila tudi Komisija za preprečevanje korupcije. Pri obravnavi različnih sistemskih korupcijskih tveganj na področju družb v večinski lasti države in lokalnih skupnosti je bilo ugotovljeno, da je področje upravljanja teh družb izpostavljeno izrazitim tveganjem s področja sistemske in politične kuru-

pcije ter nasprotja interesov in da je uveljavljanje osebne, moralne, politične, odškodninske ali kazenske odgovornosti za ravnanja in opustitve, povezane z upravljanjem omenjenih družb, skoraj ničelno. Na pomen transparentnosti poslovanja teh družb so v preteklosti opozarjali tudi drugi organi, na primer Računsko sodišče, Informacijski pooblaščenec ter Agencija za upravljanje kapital-
skih naložb države.

Proaktivna objava teh podatkov prinaša tudi možnosti za nadgradnjo aplikacije Supervisor, predlagana ureditev pa ne bo pomembna samo za splošno javnost, pač pa bo pomembno okrepila tudi dostopnost, primerljivost in preglednost podatkov organom upravljanja in nadzora. Predlagana sprememba namreč sledi tudi priporočilom OECD in drugih mednarodnih organizacij glede upravljanja javnih podjetij in podjetij v večinski državni lasti. Posledično se bo lahko izboljšalo tudi upravljanje teh podjetij.

Konec koncev gre za skupno dobro. Za podjetja, ki so v javni lasti.

dr. Matej Kovačič

RECITE NE

KORUPCIJI!

Urška Jelševar, OŠ Gabrovka – Dole

»Čemu bom rekla ne!«

KAZALO

- 📖 Tema meseca – Upravljanju kapital-
skih naložb države skupna
področja korupcijskih tveganj str. 2
- 📖 Subvencije podjetju, povezanemu z ministrom
Stepišnikom, in kako se je mehčal zakon str. 3
- 📖 Implementacija konvencije OECD o boju proti
podkupovanju tujih javnih uslužbencev str. 3
- 📖 KPK ne podpira svobode žaljenja in obrekovanja str. 3
- 📖 Zaključek evropskega protikorupcijskega projekta
EACT str. 4
- 📖 Mladi proti korupciji z ulično umetnostjo in
rapovsko glasbo str. 4
- 📖 Delegacija OECD na delovnem obisku v Sloveniji str. 5
- 📖 Gallup: Korupcija v vladi razširjena po vsem svetu str. 5
- 📖 Preprečevanje korupcije pri poslancih, sodnikih
in tožilih skozi izvajanje priporočil Skupine držav
proti korupciji (GRECO) str. 5
- 📖 Drugo obdobje poročilo o obravnavi zadev s
področja nasprotja interesov str. 6
- 📖 EPAC/EACN seminar na temo uporabe naprednih
informacijskih tehnologij za protikorupcijske
organe str. 6
- 📖 Slovenija sodelovala pri drugi fazi ocenjevanja
Rusije str. 6
- 📖 Napovednik str. 6
- 📖 Komisija v številkah str. 7
- 📖 Koledar obveznosti str. 7

PRIJAVI SE NA NOVICE

na našem e-naslovu:
<https://www.kpk-rs.si/sl/prijava-na-novice-in-KPK-Vestnik>

»Oblast ne pokvari človeka. Strah ga pokvari ... mogoče strah pred izgubo oblasti.«

John Ernst Steinbeck, ameriški pisatelj, nobelovec, *Kratka vladavina Pipina* četrtega

SUPERVIZOR DVE LETI KASNEJE

Ko je Komisija za preprečevanje korupcije pred dobrima dvema letoma javnosti predstavila spletno aplikacijo *Supervizor*, so bila pričakovanja razmeroma velika. Javna dostopnost podatkov o porabi javnega denarja naj bi povečala odgovornost nosilcev javnih funkcij za smotrno in učinkovito porabo javnih sredstev, omogočila bolj argumentirano in na dejstvih temelječo razpravo o odločitvah javnega pomena, predvsem pa zmanjšala tveganje slabega upravljanja, zlorabe oblasti, sistemska tveganja za korupcijo ter nepošteno konkurenco in klientelizem v postopkih javnega naročanja.

Ni dvoma, da javna dostopnost finančnih transakcij javnega sektorja predstavlja pomemben predpogoj za kaj takega. Po dveh letih lahko ugotovimo, da je *Supervizor* postal orodje, ki ga pri svojem delu redno uporabljajo tako novinarji kot civilna družba, pa tudi politične stranke oziroma politično aktivni posamezniki, tako na državni kot lokalni ravni. Tudi Komisija za preprečevanje korupcije je del svojih nadzornih aktivnosti izpeljala na podatkih, na katerih temelji *Supervizor*.

Že prvi dan po zagonu spletne aplikacije smo na strežniku zabeležili več kot milijon vpogledov. Velikansko je bilo tudi zanimanje medijev. Precej pozitivnih odzivov je komisija prejela tudi iz tujine, tako s strani tujih medijev kot tudi akademskih raziskovalcev ter organizacij, ki se ukvarjajo z analizami podatkov. Komisija za preprečevanje korupcije je za spletno aplikacijo *Supervizor* prejela tudi nagrado Netko 2012 ter nagrado Združenih narodov za boj proti korupciji v regionalni skupini Evropa in Severna Amerika.

A *Supervizor* je bil deležen tudi nekaterih negativnih kritik. Večinoma je šlo za bolj ali manj prikrite grožnje (večinoma s tožbami) ter »dobronamerna opozorila«, da bo razkrivanje poslovanja z državo škodilo slovenskemu gospodarstvu. Na komisijo še vedno redno prejemamo vprašanja, zakaj prikazujemo podatke določenega podjetja, oziroma, kdaj bomo te podatke prenehali prikazovati. Kljub temu pa je jasno, da poti nazaj ni več. Proaktivna javnost informacij o porabi javnega denarja je postala standard, podobne pobude pa se pojavljajo povsod po svetu.

V vsem tem času je *Supervizor* doživel tudi nekaj manjših nadgradenj. Bazi finančnih transakcij in javnih naročil se posodablja dnevno, pri prikazu izplačil posamezni gospodarski družbi prikazujemo tudi izplačila njenim odvisnim družbam, na voljo pa je tudi časovnica članstva posameznikov v nadzornih svetih in v upravi podjetij, kar pomeni, da je *Supervizor* v informacijskem

smislu postal mnogo več kot vir informacij o tokovih javnega denarja. V dveh letih se je *Supervizor*jeva tehnična platforma izkazala kot dovolj zanesljiva in zmogljiva tudi za večje obremenitve.

Skratka, *Supervizor* se je v dveh letih nedvomno izkazal kot koristno orodje. V tem času so ga koristno uporabili, kot rečeno, tako navadni državljani kot tudi mediji ter nekatere nadzorne institucije. Aplikacijo *Supervizor* pri svojem delu redno uporablja tudi komisija in s pomočjo njenih podatkov smo pripravili tudi nekaj pomembnih analiz ter okrepili nekatera področja nadzora. Tako smo v komisiji v letu 2012 izvedli nadzor nad spoštovanjem določb povezanih z omejitvijo poslovanja – preiskava je potrdila 68 primerov nedovoljenega poslovanja (429 pogodb), celotna vrednost nedovoljenih poslov pa je bila 1.436.208,28 evrov.

A tu se konkretni vplivi *Supervizor*ja na družbo, v kateri živimo, bolj ali manj nehajo. Vsekakor je javna dostopnost podatkov o porabi javnega denarja pomemben predpogoj za sprejemanje informiranih odločitev. Kot smo zapisali na spletni strani aplikacije *Supervizor*, je pred dobrimi dvesto leti angleški pravnik in filozof Jeremy Bentham zapisal, da je »tajnost instrument zarote, zato ne bi smela biti sistem normalnega vladanja«. Tajnost v zadevah javnega pomena je namreč pogosto le izgovor za sprejemanje koruptivnih in nepravilnih odločitev.

Vidnost je pomemben predpogoj, da se v družbi lahko začnejo dogajati pozitivne spremembe. Vendar pa vidnost sama po sebi ne zagotavlja, da bo do teh sprememb v resnici tudi prišlo, če na drugi strani javnost ni dovolj angažirana, da bi jih kritično vrednotila in bi se to odražalo tudi pri vedenju volilnega telesa ter posledično v izboljšanju kakovosti vladanja. Transparentnos odločanja v javnem sektorju je brez pomena, če kritična javnost in volilno telo iz tega ne potegnejo ustreznih posledic, ki bi nosilce oblasti silile v drugačno, boljše, opravljanje funkcij. Če je transparentnost namenjena ustvarjanju posamičnih škandalov, ne pa sistemskih izboljšav, svojega namena ne dosega.

Komisija si v prihodnosti aplikacijo *Supervizor* želi še nadgraditi. V Državni zbor je namreč vložena novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki predvideva razširitev zavezanecv za dostop do informacij javnega značaja na podjetja v neposredni ter posredni lasti države in lokalnih skupnosti. Predlagana novela vsebuje tudi določbe o proaktivni transparentnosti, kar prinaša možnosti za nadgradnjo aplikacije *Supervizor*.

Podjetja v lasti države in lokalnih skupnosti so obremenjena s tveganji klientelizma, nepotizma in nasprotja interesov. Komisija razširitev *Supervizor*ja na podjetja v lasti države in lokalnih skupnosti vidi kot pomemben korak k povečanju transparentnosti poslovanja javnega sektorja. Cilj povečane transparentnosti poslovanja teh družb je povečanje odgovornosti in izboljšanja njihovega upravljanja, zmanjšanje tveganja za nasprotje interesov, ki izvira tudi iz povezav med upravami in nadzorniki, ter dvig etičnih standardov vodenja in upravljanja.

Z aplikacijo *Supervizor* je komisija slovenski javnosti, medijem in javnemu sektorju pred dvema letoma dala v roke orodje, s katerim je mogoče zmanjšati korupcijska tveganja, tveganje slabega upravljanja ter zlorabe oblasti. Z novelo DIIJZ bi se to orodje lahko še izboljšalo.

Obstoj orodja je pomemben, a potrebno ga je začeti uporabljati, da bo doseglo svoj namen. Do zdaj se to še ni uresničilo v polni meri.

Subvencije podjetju, povezanemu z ministrom Stepišnikom, in kako se je mehčal zakon

Na Komisiji za preprečevanje korupcije (dalje: komisija) smo s presenečenjem prebrali poziv Slovenske ljudske stranke (dalje: SLS), da naj komisija v primeru, da ne bo ugotovila kršitev glede podelitve subvencij podjetju, povezanemu z ministrom Stankom Stepišnikom, zahteva ustrezno spremembo zakona. Prav poslanci SLS so bili namreč leta 2011 tisti, ki so pričeli postopek za mehčanje zakona, ki je uzakonil to, kar se dogaja danes.

V tej povezavi se nam zdi potrebno osvežiti spomin, kako je prišlo do trenutne zakonske rešitve oziroma na spreminjanje 35. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (dalje: ZIntPK). Če bi namreč še veljala prvotna verzija tega člena, ki je stopila v veljavo 5. 6. 2010, podjetje, s katerim je povezan minister Stepišnik, ne bi smelo prejeti sredstev Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, saj je bilo po takratnem členu vsakršno poslovanje med organom in funkcionarjem podjetjem absolutno prepovedano (razen pomoči ob naravnih nesrečah). Določba 35. člena ZIntPK je bila omiljena aprila 2011, pri čemer je predlog za spremembo 35. člena ZIntPK, kot zapisano, najprej vložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jakobom Presečnikom (SLS), ki je v predlogu izpostavila prestrogo ureditev omejitev poslovanja v ZIntPK, saj je ta med drugim preprečevala, da bi funkcionarji lokalne samouprave (župani, podžupani, občinski svetniki) pridobivali na primer kmetijske subvencije od občine, v kateri opravljajo funkcijo (op. – navedeni predlog je dostopen na spletni povezavi <http://imss.dz-rs.si/imis/0a95ed3142845f13047e.pdf> in vsebuje tudi popis zaznanih »problemov« v praksi). Predlagana poslanska novela je med drugim predvidevala rešitev, po kateri bi komisija lahko v določenih primerih izdala dovoljenje za poslovanje ali dodelitev sredstev funkcionarjem s strani organa, pri katerem opravljajo funkcijo, čemur smo se na komisiji uprli, saj bi tovrstna pristojnost pomenila še dodatne pritiske na naše delo, hkrati pa ni primerno, da o dovoljenosti poslovanja odloča državni organ, saj morajo na tem področju veljati za vse enaki zakonsko določeni kriteriji. Posledično je bila na koncu sprejeta vsebinska rešitev, ki jo 35. člen ZIntPK vsebuje še danes in je omogočila tudi

podelitev subvencije podjetju, s katerim je povezan minister Stepišnik.

Do omilitve 35. člena ZIntPK je torej prišlo na podlagi angažiranja poslancev SLS (ki so se jim pridružili tudi številni drugi poslanci), zato preseneča, da sedaj ista stranka poziva k (ponovni) zaostritvi zakonske ureditve – kar komisija sicer podpira. Ob tem še opozarjamo, da z ustavnopravnega vidika zakon ne more določati drugačnih kriterijev za funkcionarje na lokalni in državni ravni.

Komisija bo v konkretnem primeru, kot je napovedala že pred dnevi, uvedla postopek preverbe obstoja nasprotja interesov pri opravljanju javnih nalog ministra Stanka Stepišnika v povezavi z dodelitvijo razvojnih sredstev podjetju, s katerim je minister povezan.

Implementacija konvencije OECD o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev

Po mnenju Komisije za preprečevanje korupcije so ugotovitve poročila Transparency International (TI) o implementaciji OECD Konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju – tako globalne kot konkretne glede Slovenije – pričakovane in večinoma odraz realnega stanja, ki ga komisija zaznava tako v Sloveniji kot pri svojem sodelovanju v delovni skupini OECD zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev, stanje pa se od lanskega leta ni bistveno spremenilo.

Dejstvo je, da je pripravljenost in učinkovitost razvitih držav za pregon lastnih korporacij, ki s podkupninami pridobivajo posle v drugih, predvsem državah v razvoju in tranzicijskih državah, z redkimi izjemami še vedno na relativno nizki ravni. Čeprav Slovenija ni država z velikimi investicijami v drugih državah – obseg poslovanja slovenskih podjetij v tujini je znatno manjši kot pri večjih državah, zato je tudi možnosti za podkupovanje tujih javnih uslužbencev v

mednarodnih transakcijah manj (posledično je manj tudi možnih kazenskih postopkov) – pa je relativno gledano dokaj velika njena prisotnost na korupcijsko izrazito izpostavljenih trgih – jugovzhodne in vzhodne Evrope; slovenska podjetja, ki na njih poslujejo, pa redko vzpostavijo tudi učinkovit sistem obvladovanja teh tveganj in se prevečkrat prilagodijo "lokalnim običajem, kar je praksa, ki jo zaznavamo že več let.

Od zadnjega poročila TI je prišlo do spremembe pri umestitvi državnega tožilstva, ki je bilo vrnjeno v pristojnost Ministrstva za pravosodje. Komisija in nekatere mednarodne organizacije so namreč kritizirale lansko "prestavitve" tožilstva pod Ministrstvo za notranje zadeve.

Komisija ocenjuje, da učinkovitost organov nadzora in pregona napreduje, četudi počasi. Po drugi strani pa se opazno zmanjšuje nivo politične in pravne kulture ter zaupanje ljudi v institucije pravne države in integriteto nosilcev javnih funkcij. Dokler ne bosta oba trenda pozitivna, o resnem izboljšanju ne moremo govoriti.

KPK ne podpira svobode žaljenja in obrekovanja

Komisija za preprečevanje korupcije podpira svobodo izražanja, ne podpira pa svobode žaljenja in obrekovanja. Zato v izogib nenehnim medijskim vprašanjem, različnim interpretacijam in ugibanjem sporočamo, da je KPK, kot znano, v februarju 2013 zoper več oseb podala predloge za pregon zaradi storitve kaznivega dejanja žaljive obdolžitve po členu 160/I in II KZ-1, storjenega zoper državni organ.

Svoboda izražanja je ena najvišjih ustavnih in demokratičnih vrednot, ni pa neomejena. Ne Ustava RS ne Evropska konvencija o človekovih pravicah kot tudi ne ustaljena sodna praksa domačih sodišč in Evropskega sodišča za človekove pravice ne nudijo varstva širjenju neresničnih, žaljivih in tendencioznih trditev. Posamezniki, zoper katere je KPK podala predloge za pregon zaradi storitve kaznivega dejanja žaljive obdolžitve, so podajali izjave, ki ne po vsebini ne po cilju ne predstavljajo (utemeljene ali neutemeljene) kulturne in demokratične kritike državnega organa oziroma njegovega delovanja, ampak je šlo po mnenju komisije za izjave, namenjene izključno diskreditaciji, poniževanju in žaljenju državnega organa, ki je opravljal svoje delo skladno z zakonom.

Vsi ovadeni so bivši ali pa še aktivni politični funkcionarji oziroma predavatelji na visokošolskih zavodih, torej posamezniki s političnim in družbenim vplivom, zaradi česar je njihovo dejanje po mnenju komisije še toliko bolj zavržno.

Komisija z veliko zaskrbljenostjo spremlja razraščanje prakse nosilcev politične in družbene moči, ki žalijo ter diskreditirajo državne organe oziroma institucije pravne države, kadar ti po uradni dolžnosti obravnavajo njih ali njihove politične sopotnike. Žrtev tovrstnih neresničnih in žaljivih trditev so tako tudi sodišča, tožilstvo, policija, različne inšpekcije in drugi organi ter institucije. Za takšne primere kazenska zakonodaja dopušča pregone, da se zavaruje meja dopustnega in zaščiti resnični namen pravice do svobode govora, kot tudi, da se namesto na posplošeno žaljenje in diskreditiranje diskurz prenese na vsebinsko kritiko, ki je vedno legitimna.

V nadaljevanju navajamo nekaj podanih izjav teh posameznikov:

»Tudi protikorupcijska komisija je koruptivna, saj je očitno, da moji nasprotniki lobirajo pri protikorupcijski komisiji.«

»Proces Praprotnika, Klemenčiča in pa gospe »Svetiškove« je potekal v slabšem vzdušju, kot so potekali nekoč inkvizicijski postopki lova na čarovnice.«

»Ustanovljena je bila neka politična inkvizicijska komisija, ki se ukvarja z natančno vnaprej določenimi tarčami.«

»Protikorupcijska komisija deluje kot neki arbiter s pooblastili lovca na čarovnice.«

»Ta komisija ima resnične rezultate samo v sramotitvi ljudi in v javnem ovašanju, s katerim ljudi spodbuja k sumničavosti, zadržanosti, opravljanju, razširjanju govoric, laži ...«

»Vsem državnim inštitucijam, predvsem politično skorumpiranim komisijam, ki neutemeljeno sodijo in obsodijo, sporočamo, da si ne bomo pustili odvzeti v ustavi zagotovljene pravice do pritožbe in samoobrambe.«

»Korupcijska komisija deluje proti dokumentom, katerim se je država zavezala.«

»Opisani »zdrs« KPK je tako velik, da ga ne moremo imeti za napako, ampak je upravičena domneva, da gre za namen tempirane kompromitacije in diskreditacije. Poročilo KPK je torej z ekonomskega vidika sramota za državno institucijo, hkrati pa zbujajo resne dvome o integriteti

ti podpisnikov poročila.«

Zaključek evropskega protikorupcijskega projekta EACT

Brdo pri Kranju – V mesecu oktobru sta Komisija za preprečevanje korupcije in Nacionalni preiskovalni urad Generalne policijske uprave RS organizirala zaključno konferenco protikorupcijskega evropskega projekta EACT (European Anti-Corruption Training). Konferenca je potekala od 14. do 17. oktobra na Brdu pri Kranju, udeležili pa so se je predstavniki številnih protikorupcijskih organov iz Evrope in z Balkana. Na konferenci je bil med drugim predstavljen tudi priročnik dobrih praks na različnih področjih boja proti korupciji, ki je rezultat 15-ih delavnic in intenzivnega dela protikorupcijskih strokovnjakov v okviru projekta EACT. Projekt se bo tudi formalno zaključil konec leta z oddajo zaključnega poročila Evropski komisiji – večinskemu financerju projekta.

Udeleženci ene od zaključnih delavnic projekta EACT.

Projekt EACT je bil trilateralni mednarodni protikorupcijski projekt Avstrije, Slovenije (slovenska partnerja sta Komisija za preprečevanje korupcije in Nacionalni preiskovalni urad) ter Slovaške. Projekt se je začel v 2011, njegov namen pa je bil izmenjati izkušnje in poiskati dobre prakse na različnih področjih boja proti korupciji, ki so bile na koncu zbrane v priročniku dobrih praks. V projektu je sodelovalo približno 50 organizacij z mandatom boja proti korupciji iz držav EU in z Balkana. Delovna področja projekta so bila razdeljena po državah v 3 delovne skupine; Avstrija je prevzela koordinacijo področja preiskav in pregona, Slovaška mednarodnih odnosov, Slovenija pa preprečevanja korupcije. Posebnost projekta je tudi vzpostavitev komunikacijske mreže med članicami projekta v okviru EUROPOL-

ovega spletnega portala. V 2012 je projekt pridobil evropska sredstva v višini nekaj manj kot 400.000 evrov. Z njimi je bilo izvedenih 15 delavnic (5 v vsaki delovni skupini), uvodna in zaključna konferenca, izdelan pa je bil tudi omenjeni priročnik dobrih praks.

Mladi proti korupciji z ulično umetnostjo in rapovsko glasbo

Štirje dijaki Ekonomske šole Murska Sobota pod mentorstvom Zlatka Jakovljeviča sodelujejo v mednarodnem natečaju Mladi proti korupciji, katerega namen je osveščati vrstnike, mlade ter širšo javnost o korupciji in njenih škodljivih posledicah za razvoj družbe. Živa, Sara, Lan in Daniel so se odločili, da se bodo proti korupciji borili s hip hopom in ulično umetnostjo (t. i. street art).

Ker so ciljna skupina projekta mladi, so se dijaki in njihov mentor odločili, da bodo sporočila o škodljivih posledicah korupcije predstavili z umetnostjo, ki je mladim najbližje, in sicer z ulično umetnostjo ter rap glasbo. Dijaki so k sodelovanju povabili vidne slovenske raperje, za katere upajo, da jim bodo odstopili pesmi, povezane s korupcijo, te pa bodo izdane na neprofitni zgoščenki. Sodelovanje je že potrdil Gregor Purgaj, ulični umetnik, ki bo sodeloval pri izdelavi grafitov, povezanih s korupcijo. Poleg tega bodo izdelali več letakov in nalepk z različnimi protikorupcijskimi vsebinami, ki jih bodo razdelili po krajih, kjer živijo.

Dosedanje aktivnosti – kot dijaki prvega letnika so z njimi začeli že v prejšnjem šolskem letu – so bile osredotočene predvsem na okolico lastne šole, v nadaljevanju pa bodo aktivni na območju celotnega Pomurja. Projekt bo trajal do konca šolskega leta, do takrat morajo namreč porabiti sredstva v višini tisoč evrov, ki so jih prejeli kot projektni partner. Sredstva bodo namenjena za izdelavo nalepk, plakatov in izdajo zgoščenke, s katero bodo dijaki prek glasbe širšo javnost opozorili na pojem in širše problematiko korupcije.

Da tovrstni projekti in aktivnosti pomembno prispevajo k osveščenosti, kažejo izjave dijakov, ki so razvili projekt. Sara Gaberc je povedala, da sama pred sodelovanjem v projektu ni vedela, kaj točno je korupcija, in meni, da večina mladih tega pojma prav tako ne pozna dovolj natančno. Daniel Serdt se je za sodelovanje pri projektu prav tako odločil zato, ker podrobno ni vedel, kaj sploh je korupcija: »Vedel sem, da je to

neke vrste podkupovanje, potem pa sem s sodelovanjem pri projektu izdelal, da je korupcija dosti več kot samo podkupovanje z denarjem.« Živa Magič pravi, da nam bo »s poznavanjem korupcije v prihodnosti lažje, saj bomo vedeli, kdaj se korupcija dogaja in se ji bomo lahko izognili«.

Z natečajem »Dijaki proti korupciji« želita Društvo Integriteta – Transparency International Slovenija in Društvo mladinski ceh dijakinje in dijake spodbuditi k razmišljanju o problemih korupcije, pomanjkanja transparentnosti in integritete ter jih pozvati k oblikovanju rešitev za tovrstne probleme, s katerimi se vsakodnevno srečujejo. Projekt sicer poteka pod okriljem Evropske unije prek madžarskega oddelka Transparency International, dijaki pa projektne aktivnosti izvajajo v okviru mednarodnega natečaja, v katerem pri nas kot partnerja sodelujeta Ekonomska šola Murska Sobota in Gimnazija Šentvid.

Z dijaki in njihovimi mentorji se je poletil v sklopu projekta Uporaba demokratičnih vrednot v boju proti korupciji za mlade srečal tudi predstavnik Komisije za preprečevanje korupcije in z njimi debatiral o problemu korupcije ter pomanjkanju transparentnosti, pohvalil pa je tudi njihovo kreativnost in prizadevnost; več o tem smo pisali v novici Dijaki proti korupciji.

Komisija za preprečevanje korupcije spodbuja delovanje mladih na tem področju in jih spodbuja, naj tudi v prihodnje skrbijo za osveščanje o problemih, ki jih prinaša korupcija, predvsem pa jih poziva h krepitvi integritete.

Viri: KPK, Večer, Sobotainfo.com, rtv-slo.si

Delegacija OECD na delovnem obisku v Sloveniji

Ljubljana – Tretji teden oktobra 2013 je bila na obisku v Sloveniji delegacija ocenjevalcev OECD, ki je prišla k nam z namenom izvesti pogovore z različnimi predstavniki slovenskih državnih organov in civilne družbe v okviru 3. faze ocenjevanja Slovenije glede izvajanja OECD Konvencije proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarod-

nem poslovanju. Ocenjevalci so bili z odzivnostjo slovenskih predstavnikov zadovoljni, ocenjevanje pa še ni zaključeno.

Gallup: Korupcija v vladi razširjena po vsem svetu

Ljubljana – Zadnje poročilo podjetja Gallup (slednje izvaja svetovno znane javnomnenjske raziskave) o svetovnem stanju duha kaže, da globalna javnost meni, da je korupcija v vladi razširjen problem. Glede na izsledke raziskave večinska javnost v kar 108 od 129 držav, anketiranih v letu 2012, meni, da je korupcija v njihovi vladi razširjena. Slovenija se je na lestvici držav članic EU uvrstila med deset držav, kjer vsaj 76 % anketiranih prebivalcev meni, da je korupcija v vladi razširjena.

Med državami članicami EU – z občutnim naskokom – najmanj korupcije v svoji vladi zaznavajo Švedski in Danci, največ pa Čehi, Grki in Litovci.

V svetovnem merilu je poročilo Gallupa za ustrežnejšo primerjavo razdeljeno v tri skupine, in sicer v skupino držav, kjer je popolna svoboda tiska, v skupino držav, v katerih je svoboda tiska omejena, ter države, kjer svobode tiska ni. Na osnovi te delitve na skupine dobimo nabor treh po mnenju anketiranih »najmanj koruptivnih« vlad – in sicer je v prvi skupini vodilna Švedska (14 % anketiranih meni, da je korupcija v vladi razširjena), v drugi je na vrhu Gruzija (25 % anketiranih meni, da je korupcija v vladi razširjena), v tretji skupini pa Ruanda, ki bi jo lahko šteli tudi kot absolutno zmagovalko, saj le 5 % anketiranih prebivalcev meni, da je korupcija v vladi v tej državi razširjena. Kljub temu, da Ruanda spada v skupino držav, kjer ni svobode tiska, pa to ni razlog za tako dober rezultat. Tudi po mnenju Svetovne banke namreč velja, da je Ruanda v preteklih letih, odkar je njihova vlada prizadevanje za boj proti korupciji postavila na prvo mesto svojega programa, znatno napredovala. Tudi druga najbolje uvrščena država v t. i. skupini »brez svobode tiska«, Singapur, je ta rezultat dosegla z več desetletij trajajočim sistematičnim bojem proti korupciji.

Slovenija se je na lestvici držav članic EU uvrstila med deset držav, kjer vsaj 76 % anketiranih prebivalcev meni, da je korupcija v vladi razširjena. V primerjavi z državami Zahodnega Balkana pa je v Sloveniji korupcije v vladi manj kot na Kosovem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji

in Albaniji ter več kot na Hrvaškem, v Makedoniji in Črni gori. V priložni tabeli s podrobnejšimi podatki.

Vir: www.gallup.com

Preprečevanje korupcije pri poslancih, sodnikih in tožilcih skozi izvajanje priporočil Skupine držav proti korupciji (GRECO)

Strasbourg – Na skupščinskem zasedanju oktobra 2012 je GRECO v okviru četrtega ocenjevalnega kroga Slovenijo pozval h krepitvi integritete in preprečevanju korupcije pri poslancih, sodnikih in tožilcih skozi uresničitev 19 priporočil. Po seznanitvi Vlade s poročilom GRECA ter dovolitvi njegove objave maja letos se je delo sodstva in tožilstva pričelo.

Priporočila, namenjena sodstvu in tožilstvu, so usmerjena predvsem v krepitve njihove integritete skozi večjo jasnost, preglednost in s tem tudi povečano transparentnost obravnave različnih tveganj, ki lahko privedejo do nastanka nasprotja interesov. Situacije, ki jih je GRECO izpostavil, predstavljajo možnost, da zasebni interes sodnika ali tožilca vpliva ne le na njegovo delo, ampak tudi na njegovo vedenje v zasebni sferi, posledično pa tudi na dojemanje javnosti sodnika oziroma tožilca ter njegovega dela in zaupanje vanju. Po drugi strani je GRECO kot pomemben prispevek h krepitvi integritete sodstva in tožilstva videl že samo transparentnost, preglednost in predvidljivost postopkov ter kriterijev imenovanja in napredovanja teh funkcionarjev in vpetost drugih vej oblasti v te postopke oziroma v delovanje sodstva oziroma tožilstva. V tem duhu so priporočila raznovrstna, kar pomeni, da je tudi pot do njihove uresničitve različna.

Zato je bilo na uvodnem delovnem sestanku Komisije za preprečevanje korupcije (dalje: komisija) s predstavniki sodstva, tožilstva in Ministrstva za pravosodje dogovorjeno, da bodo nekatera priporočila, ki to zahtevajo, uresničena s spremembo zakonodaje, druga pa s pripravo internih aktov sodstva in tožilstva ter izvedbo pilotskega projekta pri izbranem sodišču in tožilstvu. Pilotski projekt, pri katerem bodo sodelovali predstavniki izbranega sodišča oziroma tožilstva skupaj s predstavniki komisije, bo usmerjen predvsem v identifikacijo področij, kjer se pojavljajo tveganja za integriteto sodnikov in tožilcev, kar bi omogočilo sistematičen pristop k priravi ukrepov za obvladovanje teh tveganj, hkrati pa bo identifikacija področij

predstavlja tudi nabor etičnih dilem in vprašanj, s katerimi se sodniki in tožilci srečujejo, ter rešitev le-teh, ki lahko pomenijo tako slabitev kot krepitev njihove integritete. Rešitev teh dilem in vprašanj v obliki smernic oziroma praktičnih primerov, kar zahteva GRECO, pa bo pomenila enotnejši in transparentnejši pristop k njihovem reševanju.

Delo delovne skupine za spremembo zakonodaje pri ministrstvu kot tudi delovnih skupin za izvedbo obeh pilotnih projektov se je pričelo v septembru. Bistveno pa je, da bo Slovenija na tem področju lahko konec marca 2014, ko je GRECU dolžna poročati o uresničitvi priporočil, naredila korak naprej, za kar si člani delovnih skupin tudi prizadevajo.

Po drugi strani uresničevanje priporočil poslancev in državnih svetnikov, ki je tretji sklop GRECO poročila, stoji. Priporočila na področju krepitve integritete teh dveh skupin funkcionarjev ostajajo, vsaj za zdaj, zaradi njihove neaktivnosti neobravnavana.

Drugo obdobje poročilo o obravnavi zadev s področja nasprotja interesov

Ljubljana – Senat komisije je 17. oktobra sprejel obdobje poročilo o izvedenih postopkih ugotavljanja nasprotja interesov v obdobju julij – september 2013.

Komisija je pri preverbi spoštovanja določb o dolžnem izogibanju nasprotju interesov v času od julija do septembra 2013 obravnavala 27 zadev in v 5 primerih ugotovila, da so bile te določbe kršene, v 15 zadevah kršitev ni ugotovila, v 4 zadevah je zavrnila obravnavo zadeve in hkrati 1 zadevo odstopila pristojnim organom, 3 zadeve pa je zavrnila.

Komisija je v obdobju od julija do septembra 2013 na področju nasprotja interesov izdala 6 odločb o prekršku in 1 pisno opozorilo; v 5 postopkih je bila izrečena globa, v 1 pa opomin; v tem obdobju je bil uveden in še nezaključen 1 postopek o prekršku.

Institut dolžnega izogibanja nasprotju interesov oziroma odpravljanja tega nasprotja je namenjen spodbujanju transparentnosti ter poštenega delovanja v procesih in postopkih izvrševanja javne oblasti pri opravljanju javnih funkcij in opravljanju javnih zadev. Ta institut od posameznika zahteva, da se izloči iz obravnave in odločanja v vseh zadevah, v katerih je poleg (ali namesto) javnega interesa, ki ga je kot uradna oseba dolžan zasledovati po uradni dolžnosti, prisoten (tudi) njegov zasebni

interes ali vsaj videz, da njegov zasebni interes vpliva na objektivno in nepristransko opravljanje javnih funkcij in nalog; ali pa da vse relevantne okoliščine v zvezi s tem razkrije svojemu predstojniku (ali komisiji, če predstojnika nima), in počaka na odločitev. S tem se zagotavlja in dviga integriteta, pa tudi ugled ne le konkretnega posameznika in subjekta, ki ga predstavlja, ampak tudi javnih institucij in javnega sektorja kot celote.

Celotno poročilo je dostopno na [spletnih straneh](#) komisije.

EPAC/EACN seminar na temo uporabe naprednih informacijskih tehnologij za protikorupcijske organe

Ljubljana – Zadnje dni oktobra je potekal v prostorih Komisije za preprečevanje korupcije (dalje: komisija) seminar, katerega namen je bil predstavnikom protikorupcijskih organov Evrope predstaviti prednosti in načine uporabe informacijskih tehnologij pri obdelavi velikih baz podatkov.

Pobudnik seminarja je bil Inštitut Jožef Stefan, seminar pa je bil izveden v partnerstvu s komisijo, Evropsko komisijo, ki je dogodek tudi v celoti financirala, in nacionalnim protikorupcijskim direktoratom romunskega tožilstva. Seminar je potekal v okviru mreže Evropskih partnerjev proti korupciji in Evropske protikorupcijske mreže (EPAC/EACN).

Slovenija sodelovala pri drugi fazi ocenjevanja Rusije

Na oktobrskem zasedanju OECD delovne skupine zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (dalje: WGB) je med drugim potekala II. faza ocenjevanja Ruske federacije. WGB ima vzpostavljen mehanizem medsebojnega ocenjevanja držav članic WGB, v okviru katerega se preverja izpolnjevanje zavez iz OECD Konvencije zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju. V II. fazi ocenjevanja Ruske federacije sta bili državi ocenjevalki Združene države Amerike in Republika Slovenija. Slovenski del ocenjevalne skupine so sestavljali mag. Goran Klemenčič in dr. Liljana Selinšek iz Komisije za preprečevanje korupcije ter mag. Maja Veber Šajn iz Vrhovnega državne-

ga tožilstva (oz. sedaj Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani). II. faza ocenjevanja je bila osredotočena na preverbo izpolnjevanja priporočil iz I. faze ocenjevanja ter na implementacijo zakonodaje s področja boja zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev v praksi. Ocenjevanje je potekalo v konstruktivnem vzdušju, Rusija pa je dobila razmeroma obsežen sklop priporočil za izboljšanje stanja na področju boja zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev in navodilo, da o napredku pisno poroča do konca leta 2014. Na podlagi izsledkov oziroma poročila II. faze ocenjevanja bo WGB predvidoma v decembru 2013 odločala, ali Rusija z vidika boja zoper podkupovanje tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju izpolnjuje pogoje za vstop v OECD.

Dokumentacija v zvezi s II. fazo ocenjevanja Rusije je dostopna na [spletnih straneh OECD](#).

NAPOVEDNIK

- 12. november 2013 – Komisija bo obiskala delegacija srbskih poslancev, ki se želijo podrobno seznaniti z delovanjem Supervizorja.
- 13. november 2013 – Komisija bo obiskala delegacija Parlamentarne skupščine BiH, med njimi tudi člani parlamentarne Komisije za izbor in spremljanje dela Agencije za preprečevanje korupcije in koordinacijo borbe proti korupciji parlamentarne skupščine BiH. Na sestanku s predstavniki KPK se bodo člani delegacije seznanili s področji delovanja Komisije za preprečevanje korupcije in bojem proti korupciji v Sloveniji na splošno.
- 14.–15. november 2013 – V Parizu bo potekal Forum o povrnitvi zaupanja v vlado: Obravnavanje tveganj vplivanja na sprejemanje javnih odločitev. Forumu se bo udeležil tudi predstavnik komisije.

KOMISIJA V ŠTEVILKAH

Posledica transparentnega delovanja vsakega organa je odgovorno ravnanje. Del transparentnosti je pregled dela skozi številke. Ker je transparentnost eno izmed vodil Komisije za preprečevanje korupcije in standard, ki ga zagovarjamo kot univerzalno načelo javnega sektorja, v KPK Vestniku objavljamo mesečno osvežene podatke o naših aktivnostih.

Spodnji podatki predstavljajo aktivnosti komisije v letu 2013.

Prijave

Število prejetih prijav	953, od tega rešenih 657
Število vseh rešenih prijav	1237

Pravna mnenja, pojasnila in odgovori

Področje nasprotja interesov	99
Področje nezdržljivosti funkcij	66
Področje omejitev poslovanja	63
Področje premoženjskega stanja	191
Področje lobiranja	14
Področje načrtov integritete	648
Področje protikorupcijske klavzule	34
Skupaj izdanih pojasnil	1115

Področje nezdržljivosti funkcij

Število opozoril funkcionarjem glede nezdržljivosti funkcij	1
Število odločb poklicnim funkcionarjem za opravljanje dodatne pridobitne dejavnosti	1

Zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Število skupno prejetih vlog	73
Število zavrženih zahtev v celoti	8
Število delno zavrženih zahtev	18
Število ugodenih zahtev v celoti	44
Število zahtev, ki so še v postopku odločanja	3
Število zadev v postopku reševanja pritožb pri informacijskem pooblaščenca	2

Področje integritete

Število celovito pregledanih in ocenjenih načrtov integritete	1238
---	------

Izvedena izobraževanja in usposabljanja za javni sektor

Število izvedenih usposabljanj	45
Število udeležencev usposabljanj	3543

Področje protikorupcijske klavzule

Število izdanih dovoljenj za izvzetje iz dolžnosti vključitve protikorupcijske klavzule v pogodbe	0
---	---

Prekrškovni postopki zoper fizične osebe, pravne osebe in odgovorne osebe pravnih oseb (2013)

Število uvedenih prekrškovnih postopkov/ukrepov	105
Število pravnomočno zaključenih postopkov/ukrepov	79

KOLENDAR OBVEZNOSTI

SPROTNE OBVEZNOSTI

- Prijava premoženjskega stanja** – takoj, najpozneje pa v enem mesecu po nastopu in prenehanju funkcije ali dela. Dolžnost poročanja o premoženjskem stanju velja še leto dni po prenehanju funkcije ali dela.
- Poročanje lobirancev o lobističnem stiku z registriranimi ali neregistriranimi lobistom** – v roku treh dni svojemu predstojniku in komisiji. Poleg tega komisiji v roku 10 dni o prepovedanih ravnanjih lobista.
- Poročanje o omejitvah poslovanja** – funkcionarji organu, v katerem opravljajo funkcijo, v enem mesecu po nastopu, nato pa najkasneje v 8 dneh po vsaki spremembi; organ komisiji posreduje podatke najkasneje v 15 dneh od njihovega prejema.
- Poročanje o nezdržljivosti funkcij** – funkcionar mora najpozneje v 30 dneh po izvolitvi ali imenovanju prenehati opravljati dejavnost oziroma funkcijo, ki je nezdržljiva z njegovo novo funkcijo.
- Poročanje o nasprotju interesov** – takoj pisno obvestiti svojega predstojnika oziroma komisijo, če ni predstojnika. Ob tem je potrebno prenehati z delom v zadevi, kjer je prišlo do nasprotja interesov – razen če bi bilo nevarno odlašati.

Podrobnejše informacije o rokih in obveznostih zavezancev po ZIntPK so dostopne na spletnih straneh Komisije za preprečevanje korupcije.

KPK Vestnik Komisije za preprečevanje korupcije je licenciran pod licenco Creative Commons priznanje avtorstva 2.5 Slovenija.

Ustvarjen je na podlagi dela, dostopnega na www.kpk-rs.si. Dodatna dovoljenja, ki jih ne obsega ta licenca, so dostopna na anti.korupcija@kpk-rs.si.